

ODDELČNE KNJIŽNICE NA FILOZOFSKI FAKULTETI V LJUBLJANI

Ana Martelanc, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

V zadnji številki revije Knjižnica je bil objavljen koreferat tov. Tatjane Šiferer z naslovom »Filozofska fakulteta in novi standardi za univerzne knjižnice.«

V svojem prispevku avtorica opisuje delovanje oddelčnih knjižnic na Filozofski fakulteti in ugotavlja, da je kljub nekaterim specifičnostim njihova organizacija in njihovo delovanje v skladu z določili standardov za univerzne knjižnice.

Koreferat tov. Šifererjeve me je vzpodbudil k razmišljanju, ali dejstvo, da je delovanje knjižnic na Filozofski fakulteti v skladu z določili standardov pomeni tudi, da je delovanje vseh teh knjižnic v skladu s sodobnimi načeli bibliotekarstva.

Mojega prispevka ne gre razumeti kot polemiko na koreferat, ampak kot razmišljanje o obstoječi organizaciji knjižnic na Filozofski fakulteti, o vlogi in nalogah oddelčnih knjižnic nasploh in na Filozofski fakulteti ter v primerjavi s prednostimi, ki jih nudijo uporabnikom večje univerzne knjižnice. Kajti ko govorimo o učinkovitem delovanju univerznih knjižnic in ostalih vrst knjižnic, moramo vedno izhajati iz potreb uporabnikov.

Na Filozofski fakulteti deluje 16 oddelčnih knjižnic, ki so med seboj zelo različne, tako po velikosti knjižničnega fonda, kot po številu delavcev, notranji organizaciji dela, po pogojih za izposojajo gradiva ter tudi po odprtosti za uporabnike.

Čeprav avtorica navaja, da ima taka razdrobljenost knjižnic svoje opravičilo v razvoju te ustanove, menimo, da je taka organizacija dela prej ovira za učinkovito delovanje knjižnic, vsekakor pa nima podlage v bibliotekarski stroki.

Naše mnenje utemeljujemo z dejstvom, da v tako organiziranih in razdrobljenih oddelčnih knjižnicah ni mogoče razvijati dejavnosti, ki bi temeljila na sodobnih načelih bibliotekarstva. Pri tem mislimo na tako knjižnično dejavnost, ki bi nudila uporabniku kompletne usluge. Danes namreč univerzne knjižnice, kot je tudi zapisano v standardih za univerzne knjižnice, niso več samo **zbirke knjig** ampak **informacijske službe**, ki postajajo vedno bolj učinkovite in neobhodni dejavniki pri prenosu in nastajanju znanja na univerzi.

Zato standardi predlagajo, da univerzne knjižnice razvijajo tiste službe in opravljajo tiste naloge, ki bodo klasične knjižnice dejansko spremenile v **dejavne informacijske centre**. Vse te naloge so zapisane v členu 2.2. standardov, zato jih ne bi posebej navajala.

Iz tega lahko povzamemo, da knjižnično dejavnost, kot jo predlagajo standardi, lahko razvijamo le v večjih univerzskih knjižnicah. V manjših, to je tudi oddelčnih knjižnicah na Filozofski fakulteti, tako široko zasnovane dejavnosti ni mogoče v celoti razvijati iz več razlogov.

Prvi razlog je nezadostno število zaposlenih v nekaterih knjižnicah. V osmih knjižnicah od skupno šestnajstih je zaposlen le po en delavec, ki poleg knjižničarskega dela opravlja še administrativna in tajniška opravila za oddelek. V nekaterih oddelkih pa sploh ni redno zaposlenega delavca in opravljajo knjižničarska opravila pedagoški delavci.

Drugi razlog je zelo različna in ponekod mnogo premajhna odprtost knjižnic za uporabnike. Razpon odprtosti se giblje od šest ur na teden do šestintrideset ur.

Tretji razlog pa je v prostorski stiski same zgradbe Filozofske fakultete. Mnoge knjižnice skladiščijo knjižnično gradivo že po hodnikih in po kabinetih pedagoških delavcev.

Zaradi naštetih razlogov, oziroma neustreznih pogojev delovanja oddelčnih knjižnic na Filozofski fakulteti, je že močno ovirano delo z uporabniki in tudi zmanjšana dostopnost do gradiva.

Tudi s finančnega vidika je taka razdrobljenost dela neustrezna, saj so stroški poslovanja večji, ker se v vseh knjižnicah nekatera opravila podvajajo (npr. inventarizacija, katalogizacija ipd.)

Na koncu razmišljanja bi navedla še svoj predlog:

Dokončno bi problem delovanja oddelčnih knjižnic na Filozofski fakulteti rešili z ustanovitvijo centralne knjižnice. Ker v trenutno obstoječi stavbi tega predloga ni mogoče uresničiti, predlagam vsaj

centralizacijo nekaterih opravil, kot je npr. centralna obdelava gradiva. Tako organizacijo dela predlaga tudi Katedra za bibliotekarstvo na Filozofski fakulteti v Zagrebu za svoje oddelčne knjižnice. Nadalje priporočam tudi povezovanje s knjižnicami istih ali sorodnih znanstvenih oziroma strokovnih področij v smislu 18. člena zakona o knjižničarstvu. Seveda se strinjam tudi z načrti, ki jih omenja avtorica, to so skupni katalog in skupna čitalnica s priročno knjižnico.